

SIVISTYSPALVELUT

Toimialan kuvaus

Sivistyspalveluiden toimiala järjestää kuntalaisille kasvatukseen ja opetukseen sekä harrastamiseen, kulttuuriin ja hyvinvointiin liittyviä palveluja. Toimialan palvelualueita ovat varhaiskasvatuspalvelut, perusopetuspalvelut, nuorisopalvelut, Kylän Kattauksen ruokapalvelut sekä kulttuuripalvelut ja liikuntapalvelut.

Varhaiskasvatus, perusopetus, nuorisopalvelut sekä Kylän Kattauksen ruokapalvelut muodostavat kasvun ja oppimisen edistämisen kokonaisuuden. Kylän Kattauksen ruokapalvelujen palvelualue toimii nettoyksikkönä osana Kasvun ja oppimisen palvelujen määrärahaa. Kulttuuripalvelujen palvelualueeseen kuuluvat kirjasto-, kulttuuri- ja opistopalvelut, museot, kaupunginteatteri sekä Jyväskylän Sinfonia. Liikuntapalvelujen palvelualue koostuu liikuntapaikkojen, liikkumaan aktivoimisen sekä asiakaspalvelujen ja kehittämisen palveluyksiköistä. Kulttuuripalvelut ja liikuntapalvelut edistävät yhdessä kaupunkilaisten hyvinvointia.

Sivistyspalvelujen toimintaa ohjaa kaksi lautakuntaa; sivistyslautakunta sekä kulttuuri- ja liikuntalautakunta.

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Kulttuuri- ja liikuntapalvelut

1 000 euroa	TP 2025	TA/M2 2026	TA 2027	Muutos 2026 – 2027	
				euroa	%
Toimintatulot	11 332,1	10 711,2	11 817,2	1 106,0	10,3 %
Myyntitulot	2 644,6	2 451,5	2 478,5	27,0	1,1 %
Maksutulot	2 913,1	3 081,6	3 502,6	421,0	13,7 %
Tuet ja avustukset	731,0	557,3	592,3	35,0	6,3 %
Muut toimintatulot	5 043,4	4 620,7	5 243,8	623,1	13,5 %
Valmistus omaan käyttöön	5,9	0,0	0,0	0,0	
Valmistus omaan käyttöön	5,9	0,0	0,0	0,0	
Toimintamenot	59 750,8	61 700,7	64 525,9	2 825,2	4,6 %
Henkilöstömenot	23 955,1	25 335,8	26 102,4	766,6	3,0 %
Palvelujen ostot	8 832,0	8 799,1	10 199,1	1 400,0	15,9 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	2 800,9	2 929,9	3 034,9	105,0	3,6 %
Avustukset	1 651,2	1 695,2	1 695,2	0,0	0,0 %
Muut toimintamenot	22 511,5	22 940,7	23 494,3	553,6	2,4 %
Toimintakate (sitova taso)	-48 412,8	-50 989,5	-52 708,7	-1 719,2	3,4 %

Tiliryhmäkohtaiset tulojen ja menojen kohdennukset sekä tulojen ja menojen sitovuus käyttösuunnitelmiseen päätetään kulttuuri- ja liikuntalautakunnan käyttösuunnitelmapäätöksellä 2.12.2026. Tiliryhmäkohtaisiin lukuihin tulee täsmennyksiä taloussuunnitteluprosessin edetessä ja eurovaikutuksen täsmentyessä.

Toiminnalliset tavoitteet

Kulttuuri- ja liikuntapalvelut

Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuu-taho
Strategian kärki: Nuorten kaupunki				
Jyväskylän taidelaitokset tavoittavat laajasti alueen yläkoululaisia Taidetestaajat-toiminnan kautta	Sinfonia tavoittaa 8-luokkalaiset taidetestaajat Keski-Suomen alueelta	1 200	1 200	Taidelaitokset (Jyväskylä Sinfonia, teatteri ja taidemuseo)
	Teatteri tavoittaa Jyväskylän 8-luokkalaiset taidetestaajat	1 360	1 400	
	Taidemuseo tavoittaa 8-luokkalaisia laajasti Keski-Suomen alueelta	650	1 000	

Strategian kärki: Liikuntapääkaupunki				
Jyväskyläläisten 4.–5.- ja 8.–9.-luokkalaisten lasten ja nuorten ohjatun liikuntaharrastamisen aktiivisuus nousee 61 %:sta 70 %:iin (vähintään kerran viikossa harrastavien osuus).	Kouluterveyskyselyn ohjatun liikuntaharrastamisen indeksi	61 % (keskiarvo)	70 % (keskiarvo)	Liikuntapalvelut
Jyväskyläläisten 8.–9.-luokkalaisten nuorten itsenäisen liikuntaharrastamisen aktiivisuus nousee 73 %:sta 80 %:iin (vähintään kerran viikossa harrastavien osuus).	Kouluterveyskyselyn omatoimisen liikuntaharrastamisen kysymys	73 %	80 %	Liikuntapalvelut

Strategian kärki: Kasvatus- ja kulttuurikaupunki				
Kaupungin kulttuuri- ja taidelaitosten kokonaiskävijämäärä kasvaa 10 % valtuustokauden aikana.	Kaupungin kulttuurilaitosten kävijämäärät	1 583 532 kävijää (2025)	10 % kasvu (vuoteen 2029 mennessä)	Kulttuuripalvelut (kaikki yksiköt)
Kaupungin järjestämien kulttuuritapahtumien lukumäärä keskusta-alueen ulkopuolella kasvaa 15 % valtuustokauden aikana.	Kaupungin järjestämien kulttuuritapahtumien lukumäärä keskusta-alueen ulkopuolella	Vuoden 2026 taso	15 % kasvu (vuoteen 2029 mennessä)	Kulttuuripalvelut (kaikki yksiköt)

Poikkileikkaava teema: Kestävän arjen kaupunki				
Palveluiden saavutettavuus digitaalisessa muodossa paranee	Suomen museoiden, kirjastojen ja arkistojen yhteisessä hakupal-	22 000 (2025)	23 500	Museopalvelut

	velu Finnassa jul- kaistujen museo- objektien määrä			
Poikkileikkaava teema: Kansainvälinen kaupunki				
Aalto2 -museokeskukseen sijoittuva vierailukeskus tuo kaupungille lisää kansain- välistä näkyvyyttä	Kansainvälisten vierailijoiden määrä museo- keskuksessa	7582 (2025)	Kansainvälis- ten kävijöiden määrä kasvaa 10 % 8340 kä- vijään	Museopalvelut

Määrärahan jakautuminen palvelualueittain

Kulttuuri- ja liikuntapalvelut

1 000 euroa	TP 2025	TA/M2 2026	TA 2027	Muutos 2026 - 2027	
				euroa	%
Kulttuuripalvelut	242,4	167,7	177,7	10,0	6,0 %
Jyväskylän kansalaisopisto	1 190,1	1 346,6	1 416,6	70,0	5,2 %
Kirjastot	432,3	594,7	423,7	-171,0	-28,8 %
Museot	766,0	580,2	590,2	10,0	1,7 %
Jyväskylä Sinfonia	588,6	532,5	573,5	41,0	7,7 %
Jyväskylän kaupunginteatteri	769,3	1 274,8	1 574,8	300,0	23,5 %
Liikunta	7 343,4	6 214,7	7 060,7	846,0	13,6 %
Toimintatulot yhteensä	11 332,1	10 711,2	11 817,2	1 106,0	10,3 %
Museot	5,9				
Valmistus omaan käyttöön	5,9	0,0	0,0	0,0	
Kulttuuripalvelut	3 359,4	2 936,9	3 138,7	201,8	6,9 %
Jyväskylän kansalaisopisto	4 196,7	4 348,5	4 441,5	93,0	2,1 %
Kirjastot	9 570,5	10 046,6	10 179,8	133,2	1,3 %
Museot	6 487,6	6 569,9	6 804,8	234,9	3,6 %
Jyväskylä Sinfonia	3 929,4	3 924,0	3 987,7	63,7	1,6 %
Jyväskylän kaupunginteatteri	5 312,5	6 805,4	7 623,1	817,7	12,0 %
Liikunta	26 894,7	27 069,4	28 350,3	1 280,9	4,7 %
Toimintamenot yhteensä	59 750,8	61 700,7	64 525,9	2 825,2	4,6 %
Kulttuuripalvelut	-3 117,0	-2 769,2	-2 961,0	-191,8	6,9 %
Jyväskylän kansalaisopisto	-3 006,5	-3 001,9	-3 024,9	-23,0	0,8 %
Kirjastot	-9 138,2	-9 451,9	-9 756,1	-304,2	3,2 %
Museot	-5 715,7	-5 989,7	-6 214,6	-224,9	3,8 %
Jyväskylä Sinfonia	-3 340,8	-3 391,5	-3 414,2	-22,7	0,7 %
Jyväskylän kaupunginteatteri	-4 543,2	-5 530,6	-6 048,3	-517,7	9,4 %
Liikunta	-19 551,3	-20 854,7	-21 289,6	-434,9	2,1 %
Toimintakate yhteensä	-48 412,8	-50 989,5	-52 708,7	-1 719,2	3,4 %

Kulttuuripalvelut

Toiminnan kuvaus

Jyväskylän kaupungin yleiset kulttuuripalvelut edistää asukkaiden hyvinvointia järjestämällä monipuolista matalan kynnyksen kulttuuritoimintaa ja tukemalla kulttuurin ja taiteen harjoittamista ja harastamista. Keskeiset kohderyhmät ovat lapset, lapsiperheet, nuoret ja ikääntyneet. Vakiintuneita toimintamuotoja ovat kulttuuriopetussuunnitelman toteuttaminen varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa, kulttuurineuvolatyö, kulttuurituotanto lapsiperheille ja ikääntyneille sekä kulttuurisisältöjen tuottaminen ikääntyneiden palvelujen eri toimintayksiköihin. Eri ikäisille suunnatussa kulttuuritarjonnassa huomioidaan monipuolisesti taiteen eri lajit ja muodot.

Lisäksi kulttuuripalveluiden ydintehtäviin kuuluvat tapahtumatoiminta, oppilaitosyhteistyö, hanketoiminta, yhteistyö taiteen vapaan kentän toimijoiden kanssa, kulttuurin kehittäminen, kumppanuudet ja sidosryhmäyhteistyö. Kulttuuripalvelut vastaa kulttuuri- ja kansalaistoiminnan avustusten ja vastaavanlaisten yhteistyösopimusten valmistelusta.

Kulttuuripalveluiden talouden kokonaisuuteen kuuluvat myös koko kulttuurin palvelualueen johtamisen menot, kulttuuri- ja liikuntalautakunnan menot, kulttuuri- ja kansalaistoiminnan avustusmenot sekä Gradian oppilaspaikkasopimus.

Toiminnan painopistealueet

Kulttuuripalveluiden toiminnan painopisteitä linjaavan Koko kaupungin kulttuuri - Kulttuurin kasvuohjelma 2026–2029 toimintalinjojen mukaisesti kulttuuripalvelut sitoutuu omassa toiminnassaan tuottamaan kulttuuria lähipalveluna, tavoittamaan kulttuurikasvatustoiminnallaan kaikki jyväskyläläiset lapset ja nuoret sekä vahvistamaan kulttuurisen vapaaehtoistoiminnan polkuja. Kulttuuripalvelut toimii yhteistyössä Musiikin metropoli –projektin kanssa ja edistää kokeilujen toteutusta matalan kynnyksen kulttuuritilojen käytöstä (ns. kulttuurin välitilamalli). Lisäksi yleisten kulttuuripalvelujen toiminnassa pyritään edistämään kansainvälisen, monikielisen ja monimuotoisen kulttuuritarjonnan saattamista.

Toimintalinjojen mukaisesti lastenkulttuuriin panostetaan laajalla paikallisella, seudullisella ja valtakunnallisella yhteistyöllä. Seudullisen lastenkulttuurikeskus Kulttuuriantian toimintaa kehitetään ja vahvistetaan kymmenen kunnan yhteisellä sisältöhaulla ja toimintasuunnitelmalla, joka on edellytys opetus- ja kulttuuriministeriön avustukselle. Kulttuurikasvatuksen ja tapahtumien lisäksi Mäki-Matin perhepuistossa sijaitsevan uuden lastenkulttuurin tilan eli Lystimökin toimintaa kehitetään edelleen vuonna 2027. Suuret kävijämäärät vuosittain tavoittaneen LystiKylä-festivaalin jatko pyritään varmistamaan myös tuleville vuosille. Jyväskylässä toimii lukuvuonna 2026–2027 neljä kohtaavaa työtä tekevää taiteilijaa (päiväkotitaiteilija, koulutaiteilija ja yhteisötaiteilijat nuorisotilalla). Toiminnan mahdollistaa lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseen kohdennettu perintöraha. Tavoitteena on tehdä näkyvämmäksi näiden taiteilijoiden työn vaikuttavuutta ja saavutettuja tuloksia. Lasten mahdollisuuksia osallistua kulttuuripalveluiden suunnitteluun ja arviointiin lisätään käynnistämällä uusi Kulttuuriantti-ryhmä.

Ikääntyneiden hyvinvointia ja aktiivisuutta tuetaan tuottamalla Taideapteekkiin monipuolisia ohjelmakokonaisuuksia aina avoimista tapahtumista kohdennettuihin tapahtumiin. Osa tapahtumista tuotetaan yhteistyössä hyvinvointialueen ja paikallisjärjestöjen kanssa. Erityisesti panostetaan asuinalueisiin, joissa on vähemmän helposti saavutettavia kulttuuripalveluita. Eri asuinalueet huomioivan toiminnan kehittämisen mahdollistaa Jyväskylän Asumispalvelusäätiö sr:n lahjoitusraha, joka on kohdennettu ikääntyneiden omaehtoisen kulttuuri- ja hyvinvointitoiminnan edistämiseen.

Poikkihallinnollista yhteistyötä jatketaan vuonna 2027 myös muiden kulttuurisisältöjen osalta, esimerkiksi suurtapahtumien yhteydessä. Tapahtumayhteistyö lisää sekä kulttuuripalveluiden että paikallisten taiteilijoiden näkyvyyttä ja tapahtumien kautta tavoitetaan uusia yleisöjä.

Kulttuuri-, opisto- ja kirjastopalvelujen Erasmus+ -akkreditointi astui voimaan vuonna 2026 ja Suomen opetushallituksen myöntämällä laatuvarmisteella kulttuuripalvelut osallistuu Euroopan unionin alueella tapahtuviin liikkuvuuksiin. Liikkuvuuksilla muodostetaan kansainvälisiä suhteita eurooppalaisiin kulttuuripalveluihin ja -keskuksiin vuosien 2026–2027 aikana.

Toiminnan ja toimintaympäristön muutos edelliseen vuoteen verrattuna

Kulttuuripalveluiden toimintaan tulee vaikuttamaan pääkirjasto-opistotalon osalta tehdyt päätökset ja linjaukset. Kulttuurikorteli-vaihtoehto yhdistäisi useat toiminnot (kirjasto, museot, kansalaisopisto ja yleiset kulttuuripalvelut) uudella tavalla, joka mahdollistaisi yleisten kulttuuripalvelujen sisällönkehittämisen uudelle tasolle. Henkilöstö varautuu väistön.

Yleinen kustannustason nousu vaikuttaa kulttuuripalveluiden sisältöjen tuotanto- ja hankintakustannuksiin sekä tapahtumien turvallisuuskuluihin ja -järjestelyihin. Lisäksi vastuullisuus- ja ympäristövaatimukset korostavat kestävän tapahtumatuotannon merkitystä. Pyritään kehittämään kestäviä toimintamalleja kulttuuripalveluiden tuottamiseen.

Talouden vakauttamisen 2027 toimenpiteet ja vaikutukset

Taiteen perusopetuksen resursointia tarkistetaan (-53 000 euroa) ja kulttuuritapahtumien tulotavoitetta korotetaan (10 000 euroa).

Avustukset ja sopimukset 2025–2027

Avustukset ja sopimukset 2025–2027

Kulttuuripalvelut

(euroa)	TP	TA	TA	Muutos 2026–2027	
	2025	2026	2027	euroa	%
Kulttuuri- ja kansalaistoiminnan avustukset	1 376 879	1 330 300	1 330 300	0	0,0 %
Kulttuuriavustukset		110 000	120 000	10 000	9,1 %
Kulttuuritoiminnan kumppanuussopimukset		982 400	972 400	-10 000	-1,0 %
Kansalaistoiminnan avustukset		40 000	40 000	0	0,0 %
Kansalaistoiminnan kumppanuussopimukset		197 900	197 900	0	0,0 %
Visuaalisen taiteen palvelut	512 560				
Teatteri-, tanssi- ja sirkuspalvelut	164 767				
Musiikkipalvelut	134 400				
Yleisen kulttuuritoiminnan palvelut	565 152				
Gradian oppilaspaikkasopimus	470 000	470 000	417 000	-53 000	-11,3 %
Avustukset ja sopimukset yhteensä	1 846 879	1 800 300	1 747 300	-53 000	-2,9 %

*Kulttuuri- ja liikuntalautakunta päätti tammikuussa 2026 siirtää kulttuuritoiminnan kumppanuussopimuksista 10 000 euroa kulttuuriavustuksiin.

Jyväskylän kansalaisopisto

Toiminnan kuvaus

Jyväskylän kansalaisopisto on vapaan sivistystyön oppilaitos, joka järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta. Tavoitteena on edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävän kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista. Toiminnassa korostuu omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys ja osallisuus.

Oppilaitos järjestää myös taiteen perusopetusta lapsille ja nuorille, tilauskoulutuksia sekä yleisiä kielitutkintoja (YKI-tutkintoja). Lisäksi kansalaisopisto järjestää suomen kielen ja kulttuurin opetusta maahanmuuttajille.

Koulutusta järjestetään myös Luhangan, Muuramen ja Uuraisten kunnissa.

Toiminnan painopistealueet

Opetus- ja kulttuuriministeriön asettama työryhmä on laatinut ehdotuksen uudeksi taiteen perusopetusta koskevaksi laiksi ja liitännäisiksi rahoituslainsäädännön muutoksiksi. Lakimuutos tulee voimaan 1.1.2027 ja tähän liittyen myös kansalaisopistossa annettavan taiteen perusopetuksen kokonaisuuden rakenne tulee muuttumaan. Ehdotuksen mukaisesti nykyiset laaja sekä yleinen oppimäärä yhdistetään.

Kansalaisopisto painottaa yleissivistävän puolen opetustarjonnassaan kansalaisten perustaitojen ylläpitämistä ja kehittämistä mm. Opetushallituksen rahoittaman opintoseteliavustuksen avulla. Tällä on kuntalaisille myös työllistymistä edistäviä vaikutuksia.

Kansalaisopisto johtaa vuonna 2026 alkanutta SILTA-hanketta, jossa viiden kaupungin kansalaisopistojen ja työllisyyspalveluiden välille rakennetaan pysyviä yhteistyörakenteita sekä kehitetään sisältöjä heikot perustaidot omaaville aikuisille.

Kansalaisopisto on myös mukana Keski-Suomen hyvinvointialueen hallinnoimassa Kohtaamisten Keski-Suomi – iäkkäiden yhteisöllisyyden vahvistaminen –hankkeessa. Hankkeen tavoitteena on vahvistaa 65 vuotta täyttäneiden keskisuomalaisten hyvinvointia, osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja elinikäistä oppimista.

Toiminnan ja toimintaympäristön muutos edelliseen vuoteen verrattuna

Kansalaisopiston toimitilojen kehittämisessä edetään kaupunginhallituksen päätösten mukaisesti muuttamalla suurin osa nykyisessä pääkirjasto-kansalaisopistorakennuksessa tapahtuvasta opetuksesta lyseorakennukseen, kun sen peruskorjaus on valmistunut. Kauppakatu 12:ssa sijaitsevalle kuvataidekoululle sekä muulle taiteen perusopetukselle suunnitellaan opetukseen soveltuvat tilat pääkirjasto-kansalaisopistotalolle. Kansalaisopiston sekä kuvataidekoulun opetus jatkuu nykyisissä tiloissa, kunnes uudet opetustilat valmistuvat.

Talouden vakauttamisen 2027 toimenpiteet ja vaikutukset

Tasapainottamistoimenpiteinä maksutuottojen (kurssimaksut) tulotavoitetta oikaistaan korotettuja kurssimaksuja vastaavalle tasolle ja opetustunteja vähennetään maltillisesti.

Kirjastot

Toiminnan kuvaus

Jyväskylän kaupunginkirjaston toimipisteet ja palvelut toteuttavat lakia yleisistä kirjastoista (1492/2016).

Kirjaston lakisääteisenä tehtävänä on tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin; ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa, edistää lukemista ja kirjallisuutta; tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan; edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua

Osa kirjaston palveluista toteutetaan alueellisena yhteistyönä. Keski-kirjastojen toiminta-alue kattaa kaikki Keski-Suomen kunnat sekä Pirkanmaalla sijaitsevan Kuhmoisten kunnan, yhteensä 23 kuntaa. Jyväskylän kaupunki toimii Keski-kirjastojen vastuukuntana. Keski-kirjastot toimivat tiiviissä yhteistyössä tavoitteenaan tasa-arvoiset kirjastopalvelut. Kuntien asukkaat voivat varata, lainata ja palauttaa aineistoa yli kuntarajojen. Samalla kirjastokortilla voi käyttää yli viittäkymmentä kirjastoa. Kirjastoilla on yhteinen verkkokirjasto osoitteessa <https://keski.finna.fi> ja ne hankkivat yhdessä e-kirjat ja sähköiset lehdet koko alueen käyttöön.

Toiminnan painopistealueet

Lukutaitotyöhön ja lukemiseen panostetaan erityisesti. Sivistyksen toimialalle on laadittu kaupungin yhteinen lukutaito-ohjelma vuonna 2026 Opetushallituksen rahoituksella. Kirjaston Lukutaitotyön suunnitelma on valmistunut vuonna 2026. Siinä on kuvattu visio, tavoite ja toimenpiteet. Lukutaitotyön suunnitelman toimeenpano jatkuu vuonna 2027. Kirjasto tekee suunnitelmallisesti lukutaitotyötä eri kohderyhmät huomioiden. Jyväskylä on mukana myös Inarin kunnan ja Tampereen kaupungin lukutaitohankkeissa osatoteuttajana. Näissä hankkeissa tehdään konkreettisia lukutaitotyön kokeiluja ja kehitetään kirjastohenkilöstön osaamista lukutaitotyössä.

Kirjasto kehittää toimintaansa hyödyntämällä kirjastotiloja ja palveluympäristöjä tavoilla, jotka tukevat käyttäjälähtöistä, turvallista, esteetöntä ja monipuolista toimintaa. Kirjastotilojen uudistuksissa pyritään vastaamaan tilojen muuttuvaan käyttöön ja luomaan viihtyisiä sekä toiminnallisesti selkeitä ympäristöjä eri asiakasryhmille. Samalla vahvistetaan tilojen identiteettiä ja viihtyisyyttä ja varmistetaan, että tilat heijastavat paikallista kulttuuria, yhteisöä ja kirjaston roolia tulevaisuuden palveluympäristönä ja kulttuuritilana. Näissä tiloissa yhdessä tekeminen on luonnollinen osa arkea ja erilaisten yhteisöjen moninaisuus näkyy myös palvelutarjonnassa ja kirjaston profiilissa. Tavoitteena on rakentaa resurssiviisaasti toimiva ja kestävä kirjasto, jossa tilat, palvelut ja toimintatavat tukevat kaupunkilaisten muuttuvia tarpeita ja mahdollistavat vaikuttavan asiakastyön.

Toiminnan ja toimintaympäristön muutos edelliseen vuoteen verrattuna

Kirjastoverkkoselvityksen tavoitteiden toteutus käynnistyy vuonna 2027. Kirjastoverkkoselvityksessä tarkastellaan nykyisen palveluverkon toimivuutta ja kattavuutta sekä tunnistetaan puutteita ja kehittämistarpeita. Erityisesti kiinnitetään huomiota alueiden väestöpohjiin, -ennusteisiin, muuttuneisiin kirjastonkäyttötapoihin sekä kirjastoasioinnin suuntautumiseen alueittain oman lähikirjaston ja muiden kirjastojen välillä. Selvityksen kehittämisohdotusten tavoitteena on ylläpitää ja kehittää kirjastojen asemaa Jyväskylän käytetyimpänä kulttuuripalveluna ja julkisena vapaa-ajan ajan tilana (sisätilana). Erityisesti tavoitellaan kantokyvyllään riittävän kokoisia kirjastoyksiköitä, kirjastojen käyttöasteen nousua, uusien kirjastonkäyttäjien tavoittamista, sekä lasten lukutaidon vahvistamista. Edellinen kirjastoverkkoselvitys on valmistunut 2014.

Nykyisen kirjastoverkon 14:stä toimipisteestä viidessä ei ole tarjolla omatoimiaikoja. Omatoimiajat lisäävät huomattavasti kirjastojen saavutettavuutta ja käyttöä, koska ne tarjoavat mahdollisuuden joustavaan asiointiin. Yhä suurempi osa omatoimikirjastojen lainoista lainataan iltaisin ja viikonloppuisin. Tavoitteena on, että vuoden lopussa omatoimikirjastotekniikka on asennettu kaikkiin jatkaviin kirjastotoimipisteisiin Säynätsalon lähikirjastoa lukuun ottamatta. Säynätsalon osalta tilaturvallisuus sekä suojelumääräykset eivät salli omatoimen käyttöönottoa.

Keski-kirjastoihin kuuluvat kunnat etenevät yhteisten tavoitteidensa mukaan ja hankkivat uuden kirjastojärjestelmän. Jyväskylän kirjastokokoelman lainaukseen käytettävän tunnisteteknologian vaihto viivakoodeista RFID-teknologiaan käynnistetään ja ensimmäisenä toimenä hankitaan uudet tunnistetunnukset nykyiselle noin 600 000 niteen kokoelmalle sekä uusitaan ja päivitetään lainaus-palautusautomaatit ja muu laitekanta tukemaan RFID-tunnisteita. Tunnisteteknologian vaihdolla on saavutettavissa merkittäviä säästöjä kirjastologistiikan eri työvaiheisiin, sillä tekniikka mahdollistaa niteiden massakäsittelyn yksittäiskäsittelyn sijaan. RFID:n avulla myös helpotetaan kuntalaisten omatoimista asiointia kirjastoissa.

Pääkirjaston toimitilojen kehittämisessä edetään vuoden 2026 loppupuolella tehtyjen päätösten mukaisesti ja varaudutaan väistään. Vaihtoehtoina on joko suunnitella kirjaston ja kahden museon toiminnot yhdistävä uudisrakennus suojellun Lyseo-rakennuksen viereen tai käynnistää nykyisten tilojen peruskorjaus. Ensin mainittu kulttuurikortteli-vaihtoehto yhdistäisi kirjaston, museoiden, kansalaisopiston ja yleisten kulttuuripalveluiden laadukkaat sisällöt ja palvelut omaleimaisella ja valtakunnallisesti erottuvalla tavalla lisäten Jyväskylän, etenkin kaupungin keskustan elinvoimaisuutta ja nostaten Jyväskylän profiilia vetovoimaisena sivistys- ja kulttuurikaupunkina. Pääkirjaston peruskorjaus puolestaan mahdollistaisi kirjaston lisäksi myös muiden toimintojen sijoittamisen nykyiseen pääkirjastotaloon.

Vuoden 2027 aikana uusitaan vuonna 2010 käyttöönotettu kirjastoauto Wivi. Tavoitteena on hankkia Suomen ensimmäinen vetykäyttöinen kirjastoauto, mikäli vetyteknologia tehdyn selvityksen mukaan soveltuu kirjastoautokäyttöön. Hankinta tukee kestävästä hyvinvoinnista ja hiilineutraalisuudesta toteuttamista ja Jyväskylän tavoitetta olla tavoitetta olla vetytalouden edelläkävijäkaupunki Suomessa. Hankinnan toteuttamisen jälkeen kirjastoautotoiminnan kalusto on ajantasainen ja palvelee pitkään.

Talouden vakauttamisen 2027 toimenpiteet ja vaikutukset

Kirjaston palveluverkosta laaditaan laaja-alainen kokonaissuunnitelma.

Kirjastoaineiston hankintaa vähennetään profiloimalla kirjastojen kokoelmapalveluita aiempaa voimakkaammin. Lehtikokoelmia supistetaan lakkauttamalla pienimmällä käyttöasteella olevien kirjastojen paikalliset lehtikokoelmat. Lisäksi kirjastojen yhteiskokoelmaan kohdennetaan leikkauksia Toimenpiteen vaikutuksena painettujen lehtien lukeminen ei enää ole mahdollista kaikissa kirjastoissa, mutta lainattavia aikakauslehtinumeroita on yhä mahdollista saada varaamalla. Sanomalehtien osalta käytössä ovat kirjaston lehtitietokannat. Kirjallisuuden hankintojen vähentäminen pidentää uutuusaineiston varausjonoja ja heikentää kirjastoaineiston saatavuutta.

Kirjastojen tuloja lisätään tarkastamalla muistutusmaksujen hintoja ylöspäin ja lisäämällä vuokrattavien tilojen markkinointia vuokratulojen lisäämiseksi. Toimen vaikutuksena asiakasmaksut nousevat ja vuokratuotot kasvavat.

Museot

Toiminnan kuvaus

Museopalvelut muodostuvat Jyväskylän taidemuseosta, Keski-Suomen museosta ja Suomen käsityön museosta. Keski-Suomen alueellisen vastuumuseon muodostavat yhdessä Jyväskylän taidemuseo ja Keski-Suomen museo. Valtakunnallisena käsityön vastuumuseona toimii Suomen käsityön museo. Museoiden tehtävät määritellään Museolain (314/2019) 1., 2. ja 7. pykälässä.

Keski-Suomen alueellisen vastuumuseon (Keski-Suomen museo ja Jyväskylän taidemuseo) tehtävänä on:

- toimia kulttuuriperinnön asiantuntijana sekä kehittää ja edistää museotoimintaa, toimialansa yhteistyötä sekä kulttuuriperinnön tallentamista ja digitaalista saatavuutta.
- toimia kulttuuriympäristön, erityisesti rakennetun ympäristön ja arkeologisen kulttuuriperinnön asiantuntijana, joka antaa lausuntoja, osallistuu asiantuntijana viranomaisneuvotteluihin ja antaa neuvontaa, sekä kehittää ja edistää kulttuuriympäristön vaalimista, toimialansa yhteistyötä sekä kulttuuriympäristötiedon digitaalista tallentamista ja saatavuutta.
- toimia taiteen ja visuaalisen kulttuuriperinnön asiantuntijana sekä kehittää ja edistää toimialansa yhteistyötä sekä taiteen ja visuaalisen kulttuuriperinnön tallentamista ja digitaalista saatavuutta.

Käsityön valtakunnallisen vastuumuseon (Suomen käsityön museo) tehtävänä on:

- toteuttaa valtakunnallista museotoimintaa erikoisalallaan
- kehittää ja edistää kulttuuriperintötyötä ja museoiden yhteistyötä erikoisalallaan
- toimia erikoisalansa kulttuuriperinnön valtakunnallisena asiantuntijana
- ylläpitää ja edistää erikoisalansa kansainvälisiä yhteyksiä
- edistää erikoisalansa kulttuuriperinnön tallentamista ja digitaalista saatavuutta.

Toiminnan painopistealueet

Keski-Suomen alueellisen vastuumuseon uusi nelivuotissuunnitelmakausi (2027–2030) käynnistyy. Uuden kauden painopisteinä ovat Kulttuuriperinnön huoltovarmuus ja varautuminen riskitilanteisiin, kestävä kehitys sekä hyvinvointi ja yhteisöllisyys.

Suomen käsityön museon valtakunnallisen vastuumuseotyön nelivuotiskausi päättyy vuoden 2027 lopussa. Vuoden 2027 aikana valmistellaan uusi nelivuotissuunnitelma vuosille 2028–2031 ja käydään sopimusneuvottelut Museoviraston kanssa. Suunnitelman ja neuvottelujen perusteella Opetus- ja kulttuuriministeriö päättää vuoden 2027 syksyllä Suomen käsityön museon vuosien 2028–2031 valtakunnallisen vastuumuseon edellytysten täyttymisestä ja tulevan suunnitelmakauden rahoituksesta.

Kulttuuriperinnön saavutettavuutta lisätään edistämällä museokokoelmien digitointityötä ja julkaisemalla aineistoja Finna-palvelussa. Palvelun kautta parannetaan kulttuuriperinnön saavutettavuuden lisäksi asiakas- ja tietopalvelua ja täydennetään museoiden pedagogista tarjontaa.

Yleisötyön ja museokasvatuksen painopisteenä on osallisuuden ja vuorovaikutuksen mahdollistaminen eri keinoin muun muassa näyttelyissä, työpajoissa, taiteilijatapaamisissa, vapaaehtoistoiminnassa.

Vuonna 2026 toteutuneiden yhtiöjärjestelyiden ja muutosten myötä Aalto2-museokeskuksessa on toimintojen vakiinnuttamisen ja uudelleenkäynnistämisen aika. Tulevana kautena painottuu sisäisen yhteistyön kehittäminen ja prosessien tarkastelu. Muutoksilla pyritään vastaamaan myös mm. Aalto2-museokeskuksen vaikuttavuuden ja saavutettavuuden kehittämiseen. Erityisesti Aallon

Unesco-statuksen myötä toiminnassa painottuu kansainvälisyys, sekä laaja yhteistyö alan toimijoiden kanssa.

Kauden tavoitteena on myös Heiskan taiteilijakodin ja Pienmäen talomuseon toiminnan ja vaikuttavuuden kehittäminen.

Taidemuseo panostaa korkealaatuiseen näyttelyohjelmaan vahvistamalla alueellisia ja valtakunnallisia kumppanuuksia sekä kehittämällä osallistavan yhteisökuratoinnin toimintamalleja. Kaupungin taidekokoelmien saavutettavuutta lisätään kehittämällä sijoitustoimintaa taidekasvatuksellisista lähtökohdista. Osana julkisen taiteen työryhmää museo edistää julkisen taiteen hankintaosaamista sekä tukee laadukkaan taideympäristön kehittämistä kaupungissa.

Suomen käsityön museo vahvistaa näkyvyyttä ja saavutettavuutta kaupunkikeskustassa. Tilojen laajennus myös mahdollistaa esteettömän pääsyn museon yleisötiloihin ja tapahtumiin. Yhteistyötä käsityöalan tutkijoiden suuntaan parannetaan hyödyntäen muun muassa Finna-palvelua. Kansallispuvut.fi uudistustyö jatkuu.

Toiminnan ja toimintaympäristön muutos edelliseen vuoteen verrattuna

Museoiden kävijämäärät ovat valtakunnallisesti nousussa. Museokortti on vakiinnuttanut asemansa ja jo hieman yli puolet maksavista asiakkaista käyttää museokorttia. Museopalveluiden kohteiden kävijämäärää pyritään kasvattamaan tasaisesti. Tämä tapahtuu ensisijaisesti laadukkaiden sisältöjen ja tehokkaan viestinnän ja markkinoinnin keinoin.

Aalto2-museokeskuksen toimijoita ovat Keski-Suomen museo, sekä Alvar Aalto -säätio. Muuttuneessa tilanteessa yhteisiä käytäntöjä, tavoitteita ja toimintakulttuuria vakiinnutetaan edelleen uuden palvelusopimuksen pohjalta. Yhteistyön erityisenä painopisteenä on museokeskuksen näkyvyyden ja vaikuttavuuden kehittäminen.

Museopalvelut varautuvat uuden kokoelmakeskuksen suunnitteluun ja osan tiloista tyhjentämiseen Salmirannan kaavoitusprosessin vuoksi.

Talouden vakauttamisen 2027 toimenpiteet ja vaikutukset

Aalto2-museokeskus aloittaa täysipainoisesti toimintavuotensa uudessa tilanteessa. Aalto2 -osakeyhtiön yhtiöjärjestelyt mahdollistavat asiakaspalvelun ja markkinoinnin uudelleen kehittämisen ja toiminnan tehostamisen. Lisäksi Aalto Works – Unescon maailmanperinnön vierailukeskus Aalto2 – museokeskuksella laajentaa erityisesti kansainvälisten kävijöiden potentiaalia ja mahdollistaa uudenlaisten yleisöjen tavoittamisen ja laajan verkostoyhteistyön maailmanperintötoimijoiden, Aalto-toimijoiden ja myös kaupungin eri toimialojen kanssa. Vierailukeskuksen myötä tavoitellaan asiakaspalvelutulon kasvua. Vastaavasti vuodelle asetetut säästötavoitteet voivat vaarantaa vierailukeskuksen täysipainoisen hyödyntämisen.

Vuonna 2026 hankittu teoskuljetusauto sujuvoittaa yhä lisääntyviä teos- ja aineistokuljetuksia ja tuo pitkällä tähtäimellä säästöjä kuljetuskustannuksiin. Samalla se myös kasvattaa kuljetusten henkilöstöresurssin tarvetta.

Museoiden tulotavoitetta korotetaan 10 000 euroa.

Jyväskylä Sinfonia

Toiminnan kuvaus

Jyväskylä Sinfonian tehtävänä on edistää orkesterimusiikin saavutettavuutta Jyväskylässä ja Keski-Suomessa taiteellisista lähtökohdista. Visiona on tarjota korkeatasoinen ja monipuolinen ohjelmisto, joka tukee kaupunkilaisten hyvinvointia ja osallisuutta konsertti- ja musiikkitapahtumien kautta.

Orkesterin toimintaan kuuluvat sinfoniakonsertit, kamarimusiikkiesitykset, levytykset, verkkolähetykset, digitaaliset palvelut, viihdekonsertit, festivaali- ja vierailuesiintymiset, klassisen musiikin kilpailut ja oopperatuotannot sekä hyvinvointityö ja musiikkikasvatus.

Merkittävä osa palvelua on eri kohderyhmille suunnattu yleisötyö, jota toteutetaan mm. päiväko-deissa, kouluissa, sairaaloissa ja palvelutaloissa. Laajaan kumppaniverkostoon kuuluvat yritykset, oppilaitokset, kulttuuriorganisaatiot ja vapaan kentän toimijat kotimaassa ja kansainvälisesti. Orkesterin ylikapellimestarina toimii italialainen Lorenzo Passerini.

Toiminnan painopistealueet

Monipuolinen ja korkeatasoinen konserttitoiminta, joka edistää asukkaiden hyvinvointia ja kulttuuri-osallisuutta. Kehitystyössä keskitytään sisältöihin, jotka palvelevat eri kohderyhmiä, kuten koululaiset, seniorit ja muut erityisryhmät.

Toiminnan ja toimintaympäristön muutos edelliseen vuoteen verrattuna

Vuonna 2026 toiminta Paviljongin tiloissa alkoi olemaan jo aika vakiintunutta 2024 tapahtuneen muuton jäljiltä eikä suuria muutoksia ole edessäpäinkään. Yhteistyösopimus Jyväskylän Messujen ja Jyväskylä Sinfonian välillä on avattu neuvotteluun, millä saattaa olla operatiivisia ja mahdollisesti pieniä taloudellisia vaikutuksia.

Talouden vakauttamisen 2027 toimenpiteet ja vaikutukset

Toimintaa joudutaan sisällön variaation suhteen hiukan supistamaan talouden säästöjen vuoksi. Tulotavoitetta korotetaan lipun hintaa nostamalla ja myyntikeikoilla yhteensä 41 000 eurolla.

Jyväskylän kaupunginteatteri

Toiminnan kuvaus

Jyväskylän kaupunginteatteri tuottaa alueensa asukkaille taiteellisesti korkeatasoisia ja monipuolisia teatteriesityksiä sekä luo yhtenä keskeisenä kulttuurilaitoksena osaltaan kuvaa Jyväskylästä vetovoimaisena ja merkittävänä kulttuurikaupunkina. Kaupunginteatteri on tehnyt monipuolista yhteistyötä muun muassa Suomen Kansallisteatterin, Tampereen teatterin ja Lastenorkesteri Loiskiksen kanssa sekä alueen oppilaitosten ja vapaan kentän kanssa.

Teatteri on muuttanut syksyllä 2026 takaisin peruskorjattuun teatteritaloon. Keväällä 2027 teatterin suurella näyttämöllä nähdään Anssi Valtosen käsikirjoittama ja ohjaama Unelmien varjot sekä toisena uutena kantaesityksenä Teemu Vesterisen yhden näyttelijän produktio Seijan valinta, jonka ohjaa Miika Laakso. Näiden lisäksi suurelle näyttämölle saadaan vielä Sofi Oksasen Mansikka-paikka, jonka tulee ohjaamaan Liisa Mustonen. Syyskauden aloittaa kotimainen uutuusmusikaali Lelukaupan häät, jossa kuullaan Miljoonasateen musiikkia. Musikaalin ohjaa Heta Haanperä. Samaan aikaan pienellä näyttämöllä ensi-iltaan tulee Anssi Valtosen ohjaus Sirkku Peltolan tekstistä Tyttö ja varis. Syksyn toisena kantaesityksenä Jyväskylään saadaan Nina Honkasen romaanista dramatisoitu näytelmä Rakkaani Vladimir. Teoksen ohjaa Esa-Matti Smolander. Lisäksi teatterin syksyn on suunnitteilla Miika Murasen ohjaama farssi.

Yleisötyö tuo teatteriin jälleen keväällä taidetestaajat. Kasiluokkalaiset pääsevät näkemään teatterin kauden suursatsauksen Liisa Ihmemaassa. Lisäksi teatterilla on lukuisia kohtaamisia ja tapahtumia yhteistyössä kunnallisten, valtakunnallisten sekä kolmannen sektorin eri alojen toimijoiden kanssa.

Toiminnan painopistealueet

Painopistealueina on uuden teatteritalon monipuolinen käyttö kaupunkilaisten kulttuurisena kohtauspaikkana. Tämä tarkoittaa tiivistä yhteistyötä kilpailutetun teatteriravintolan yrittäjän kanssa. Kaupunginteatterin tavoitteena on olla paikallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti korkeatasoinen kulttuurilaitos, joka panostaa henkilöstön hyvinvointiin ja työssä jaksamiseen.

Jyväskylän kaupunginteatteri jatkaa yhteistyöprojekteja, joissa Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian muusikko-opiskelijat suorittavat työssäoppimisjakson.

Toiminnan ja toimintaympäristön muutos edelliseen vuoteen verrattuna

Kaupunginteatteri pääsee vuonna 2027 ensimmäiseen ehjään vuoteen peruskorjatussa talossa. Teatterissa odotetaan yleisön palaamista tuttuun taloon sekä kiinnostusta tilojen muussa käytössä. Tulossa vierailuja, yhteistöitä, vuokrauksia ja uusia avauksia. Teatterin toivotaan avautuvan kaupunkilaisille uudella tavoin muun muassa lounas- ja kohtaamispaikkana.

Talouden vakauttamisen 2027 toimenpiteet ja vaikutukset

Tulotavoite kasvaa peruskorjattuun teatteritaloon palaamisen myötä. Kasvun arvioidaan muodostuvan katsojien paluusta teatteriin, ohjelmiston vetovoiman tukemasta lipunmyynnistä sekä lisääntyvistä tilavuokraus- ja muista myyntituotoista.

Liikunta

Toiminnan kuvaus

Liikuntapalvelujen tehtävä on tarjota ja luoda kaupunkilaisille liikunnan ja liikkumisen edellytyksiä ja siten edistää kaupunkilaisten terveyttä ja hyvinvointia. Liikuntalain mukaisesti liikuntapalvelut edistää asukkaiden tasavertaisia liikkumisen mahdollisuuksia ylläpitämällä ja rakentamalla liikuntapaikkoja, järjestämällä liikuntapalveluja eri kohderyhmille sekä tukemalla liikuntaa ja urheilua edistävää kansalaistoimintaa. Liikuntapalvelut kuulee asukkaita liikuntaa koskevissa asioissa ja päätöksissä sekä arvioi säännöllisesti kuntalaisten liikunta-aktiivisuutta osana hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä.

Liikuntapalvelut ylläpitää liikuntapaikkaverkkoa, joka kattaa yli 300 sisä- ja ulkoliikuntapaikkaa sekä vastaa verkon lyhyen- ja pitkäntähtäimen kehittämisestä. Noin 140 työntekijän moniammatillinen työyhteisö tuottaa palveluja tiiviissä yhteistyössä liikunta- ja urheiluseurojen, muiden liikuntaa järjestävien yhdistysten, oppilaitosten, yritysten ja muiden kumppaneiden kanssa. Painopisteinä ovat lasten, nuorten ja ikääntyneiden liikkumisen edistäminen, työikäisten terveysliikunta, soveltava liikunta sekä seuratoiminnan ja huippu-urheilun toimintaedellytysten tukeminen. Keskeisiä toimintaperiaatteita ovat palvelujen saavutettavuus, yhdenvertaisuus ja kestävän liikuntakulttuurin vahvistaminen.

Toiminnan painopistealueet

Liikkumaan aktivointi -palveluyksikön tehtävänä on edistää eri-ikäisten kuntalaisten liikunnallista elämäntapaa ja hyvinvointia monipuolisilla ja saavutettavilla palveluilla. Yksikkö koordinoi, järjestää ja kehittää liikuntapalveluita, harrastustoimintaa ja liikuntaneuvontaa. Vastuulle kuuluu myös uimahallien uinninvalvontapalvelut sekä esi- ja alakoulujen uimaopetuksen järjestäminen. Toimintaa toteutetaan tiiviissä yhteistyössä eri palvelujen ja yhteistyöverkostojen kanssa.

Vuonna 2027 jatketaan vuonna 2024 hyväksytyn Liikkumisohjelman tavoitteiden toteuttamista painottaen edelleen erityisesti eri-ikäisten lasten ja nuorten liikunnallisen elämäntavan ja harrastamisen edistämistä. Vuonna 2026 käynnistettyjen kehittämistoimenpiteiden pohjalta jatketaan varhaiskasvatusikäisten ja perheiden liikuntapalveluiden kehittämistä. Liikkuva koulu- ja KouluPT-toiminnan hankerahoitus päättyy kesällä 2027. Toiminnan jatkuvuutta valmistellaan osana kaupungin perustoittoa huomioiden käytettävissä olevat resurssit ja 1.8.2026 voimaan tulleet perusopetuslain muutokset.

Lasten ja nuorten uimataidon edistämistä jatketaan vuonna 2026 laaditun toimenpidesuunnitelman mukaisesti. Käyttöön otetaan uimaopetuksen sähköinen tiedonhallintajärjestelmä, mikä laadullistaa opetusta ja tukee opetustuntien turvallisuutta. Harrastamisen Suomen mallissa huomioidaan erityisesti alueelliset tarpeet sekä vahvistetaan yhdenvertaisia harrastusmahdollisuuksia tukemalla vieraskielisten lasten kotoutumista yhteistyössä perhekoulun ja Kotoutumisen palvelut -yksikön kanssa. Nuorten harrastuksiin osallistumista edistetään kehittämällä palveluviestintää, vahvistamalla harrastuspolkuja sekä lisäämällä yhteistyötä erityisesti kulttuuritoimijoiden kanssa.

LiikeTKIO-hankkeessa kehitetään yhteistyöverkostojen avulla palveluketjuja ja toimintamalleja erityisesti toisen asteen opiskelijoiden liikkumisen edistämiseksi. Hankkeessa pilotoidaan uusia vähän liikkuvien opiskelijoiden hyvinvointia ja liikkumista tukevia palveluja yhteistyössä julkisen sektorin, yritysten, järjestöjen ja tutkimusorganisaatioiden kanssa. Hanke on osa Jyväskylän, Varalan urheiluluopiston / Varalan säätiön ja Lapin ammattikorkeakoulun yhteistyössä toteutettavaa liikunnan, terveyden ja urheilun TKIO-yhteistyöverkosto-hanketta.

Liikuntaneuvonnan palveluketjujen kehittämistä jatketaan yhteistyössä yritysten ja muiden kumppaneiden kanssa. Kehittämistyössä korostuu erityisesti ryhmämuotoinen palvelu, sähköinen ajanvarausjärjestelmän käyttöönotto ja kirjaamisjärjestelmien kehittäminen.

Vuonna 2026 käynnistetty soveltavan liikunnan poikkihallinnollinen kehittämissuunnitelma saatetaan loppuun ja suunnitelman mukaiset toimenpiteet käynnistetään.

Liikuntapaikat -palveluyksikkö ylläpitää, hoitaa ja kehittää yli 300 kohteesta koostuvaa liikunta-paikkaverkostoa. Yksikön tehtävänä on varmistaa monipuoliset, laadukkaat ja saavutettavat liikuntaolosuhteet kuntalaisten liikunnan, harrastamisen ja urheilun tarpeisiin. Palveluyksikön vastuulla ovat muun muassa uimahallit, Hippoksen ja keskusta-alueen liikuntapaikat sekä alueelliset liikuntapaikat reitteineen, uimarantoinen ja ulkoilualueineen. Palveluyksikön toimintaa kehitetään ennakkoivasti vastaamaan muuttuvia asiakastarpeita ja toimintaympäristön kehitystä yhteistyössä keskeisten sidosryhmien kanssa.

Talousarviovuonna 2027 uuden Hipposkeskuksen rakentaminen on käynnissä. Alueen liikuntapaikat valmistuvat ja tilat otetaan vastaan vaiheittain vuoden aikana. Liikuntapaikoista ensimmäisenä saadaan käyttöön jääurheilukeskuksen kaksi harjoitusjäätä syyskauden alussa. Liikuntakeskuksen tilojen on tarkoitus valmistua aikataulun mukaisesti loppuvuoden 2027 aikana. Kaikki Hippoksen alueen nykyiset liikuntapaikat ovat käytössä vielä vuonna 2027.

Tilojen luovutuksen jälkeiset kalustus- ja käyttöönottoimet sekä toiminnan organisointi siirtävät varsinaisen toiminnan käynnistymisen pääosin alkuvuoteen 2028. Tämän seurauksena Hippoksen tulovaikutukset toteutuvat pääasiassa vasta vuodesta 2028 alkaen. Talousarviovuonna Hippoksen käyttöönottovaiheeseen sisältyy kuitenkin menoja, jotka liittyvät muun muassa henkilöstöresurssien lisäämiseen, liikuntavuorosopimukseen sekä vuokra- ja ylläpitokustannuksiin. Lisäksi pääosa keskuksen väline-, kalusto- ja konehankinnoista toteutetaan vuoden 2027 aikana.

Hipposhankkeen sekä alueella 2027 käynnistyvän Hippoksen liikuntapuiston rakennustyöt vaikuttavat alueen nykyisten liikuntapaikkojen (ml. AaltoAlvari) pysäköinti- ja kulkujärjestelyihin. Tämänhetkisen aikataulun mukaisesti kesällä 2027 alueelle avautuva parkkitalo helpottaa sekä Hippoksen että AaltoAlvarin pysäköintimahdollisuuksia. Pysäköinti- ja kulkujärjestelyillä ei ennakoida olevan negatiivisia vaikutuksia liikuntapaikkojen käyttöasteisiin tai tulokertymään.

Hipposhankkeen lisäksi muita merkittäviä hankkeita ovat Vaajakosken liikuntapuiston peruskorjauksen toinen vaihe sekä Huhtasuon taitoliikuntapuisto. Vaajakosken liikuntapuiston peruskorjauksen toinen vaihe käynnistyi kesällä 2026 ja se valmistuu kesällä 2027 aikuisyleisurheilun EM-kilpailuihin. Kilpailut järjestetään elokuussa Harjun stadionilla, Vaajakosken liikuntapuistossa sekä heittolajeihin suunnitelluilla heittokentillä. Tapahtumaan odotetaan yli 4000 urheilijaa lähes 50:stä Euroopan maasta. Onnistuneet kilpailuolosuhteiden järjestelyt ovat yksi keskeinen liikuntapaikat-yksikön tavoite vuodelle 2027. Huhtasuon taitoliikuntapuiston ensimmäisessä vaiheessa uusitut nurmialueet sekä uusi taitoliikunta-alue otetaan käyttöön keväällä 2027.

Liikuntapaikat-yksikön tavoitteena vuonna 2027 on kehittää toiminnanohjausta parantamalla resurssien kohdentamista sekä työn dokumentointia. Kaikkien liikuntapaikkojen työmäärämitoitukset ja palvelukuvaukset päivitettiin vuonna 2026 vastaamaan nykytilannetta. Tämä mahdollistaa vuonna 2027 liikuntapaikanhoidon nykyisten henkilöstöresurssien aiempaa tehokkaamman kohdentamisen eri liikuntapaikkojen välillä. Lisäksi tavoitteena on ottaa käyttöön liikuntapaikanhoitoa tukeva sähköinen huoltokirja.

Vuoden 2027 tavoitteena on lisäksi laatia hiihtolatuksen ylläpitoa tukeva hoitoluokittelu. Työn pohjana hyödynnetään aikaisempina vuosina toteutettuja selvityksiä sekä vuonna 2026 laadittua vastaavaa uimarantojen hoitoluokitusta, jota hyödynnetään rantojen ylläpidon ja kehittämisen tukena.

Liikuntapalvelujen asiakaspalvelut ja kehittäminen -palveluyksikkö vastaa liikuntapalvelujen palveluiden, toimintatapojen ja toimintaympäristöjen kehittämisestä ja suunnittelusta sekä toiminto-

jen koordinoinnista osana kaupungin prosesseja. Yksikkö mm. vastaa liikuntatilojen varauspalveluista ja liikunta-avustuksista. Yksikkö vastaa myös liikuntaolosuhteiden rakentamishankkeiden koordinoinnista sekä edistää tiedolla johtamista tuottamalla, analysoimalla ja hyödyntämällä tietoa palveluiden kehittämisen ja päätöksenteon tueksi.

Vuoden keskeisimmät tapahtumat ovat Harjun stadionilla ja Vaajakosken kentällä elokuussa järjestettävät aikuisyleisurheilun EM-kilpailut (EMACS 2027). Lisäksi vuoden aikana panostetaan vaihteittain valmistuvan uuden Hippokeskuksen vuoro- ja tapahtumamyynäntiin sekä Hippoksen tunnettisuuden rakentamiseen valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

Vuoden 2027 aikana käynnistetään liikuntapaikkarakentamisen keskeisiä hankkeita, kuten Hippoksen liikuntapuistokokonaisuuden, Huhtasuon liikuntapuiston toisen vaiheen sekä nykyisen Kirrin uimarannan alueelle toteutettavan esteettömän uimarannan rakentaminen. Lisäksi käynnistetään Palokan liikuntapuiston liikuntapaikkojen ja koko alueen kokonaisvaltainen kehittäminen.

Investointihankkeiden toteutuksessa ja suunnittelussa tehdään tiivistä yhteistyötä Tilapalvelun ja kaupunkirakennepalvelujen kanssa. Tarkoituksena on myös kehittää ja parantaa liikuntapaikkahankkeiden suunnittelu- ja rakennuttamisprosessia sekä liikuntapaikkaverkon ylläpidon ohjelmointia.

Toiminnan ja toimintaympäristön muutos edelliseen vuoteen verrattuna

Hippokeskuksen kiinteistökokonaisuuden rakentaminen käynnistyi v. 2026. Alueelle tulee rakentumaan uusina kokonaisuuksina jääurheilukeskus, liikuntakeskus, osaamiskeskus ja pysäköintihalli. Liikuntapalvelut tulee vastaamaan alueen liikuntapaikkojen ja niihin sisältyvän erikoistekniikan hoidosta, liikuntapaikkoja ja –palveluja koskevasta asiakaspalvelusta ja neuvonnasta sekä tilavarauksen hallinnoinnista. Tilat valmistuvat vaihteittain ja vuoden 2027 aikana otetaan käyttöön jääurheilun olosuhteet. Myös alueella rakentuvan Osaamiskeskuksen toimisto-, kokous- ja opetustilat valmistuvat ja liikuntapalvelujen toimistotilat siirtyvät vuoden aikana osaamiskeskukseen.

Hippoksen uusien tilojen vaihteittainen käyttöönotto edellyttää liikuntapalveluilta laajaa ja ennakoivaa valmistautumista muutokseen. Vuoden 2027 aikana painopisteenä ovat käyttöönoton suunnittelu ja valmistelu, toimintamallien sekä palveluprosessien kehittäminen ja henkilöstön muutoksenhallinta. Samalla käynnistetään liikunta-, tapahtuma- ja kokoustilojen markkinointi sekä alueen tapahtumatoiminnan suunnittelu yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Tilojen käyttöönottoon valmistaudutaan tiiviissä vuorovaikutuksessa tulevien käyttäjäryhmien, liikunta- ja urheiluseurojen sekä muiden sidosryhmien kanssa. Lisäksi vuoden aikana valmistellaan palveluja ja asiakaskokemusta ohjaavat palvelukonseptit, varaus- ja asiakaspalvelukäytännöt sekä tiloja ja toimintoja koskevat turvallisuussuunnitelmat. Tavoitteena on varmistaa uusien tilojen sujuva käyttöönotto, korkea käyttöaste sekä laadukkaat ja turvalliset palvelut alueen käyttäjille heti toiminnan käynnistyessä.

Työ- ja asiakasturvallisuuteen liittyvään henkilöstön osaamisen kehittämiseen on liikuntapalveluissa panostettu viime vuosien aikana ja työtä jatketaan edelleen. Tavoitteena on ylläpitää vahvaa turvallisuus- ja varautumisosaamista säännöllisillä koulutuksilla ja perehdytyksellä. Esihenkilö- ja johtamistyötä tuetaan kohdennettujen esihenkilökoulutusten sekä tuen avulla.

Talouden vakauttamisen 2027 toimenpiteet ja vaikutukset

Liikuntapalveluiden tulotavoitteen korotus

Liikuntapalveluiden tulotavoite on ylittynyt useana peräkkäisenä vuotena, minkä vuoksi tulotavoitetta korotetaan 382 000 eurolla vastaamaan realistista tulokertymää. Lisäksi tulotavoitetta nostetaan 182

000 eurolla aiempaa toteutunutta tasoa korkeammaksi. Tulotavoitteen saavuttaminen edellyttää liikuntatilojen käyttöasteen kasvua, jota edistetään mm. aktiivisella kumppanuus- ja asiakasmarkkinoinnilla.

Leirikallion myynti

Toivakan kunnan alueella sijaitsevan Leirikallion toiminnasta luopumista on viivästyttänyt alueelle valmisteilla ollut kaavamuutos, jonka aikataulu on venynyt. Leirikallion myyntiä on aikaisempina vuosina edistetty arvioittamalla kiinteistön arvon arviointi kolmella eri kiinteistönvälittäjällä. Leirikallio on tarkoitus myydä vuonna 2027.

Buugi Ice Jyväskylä Oy:n jäävuorosopimuksen päättymisen 30.4.2027

Liikuntapalvelut on ollut sitoutunut vuokraamaan Buugi Ice Jyväskylä Oy:ltä jäävuoroja 1.1.2016 voimaan tulleen, kymmenen vuoden määräaikaisen sopimuksen mukaisesti. Nykyisessä tilanteessa sopimuksen mukaisille jäävuoroille ei ole tarvetta, jonka takia sopimus irtisanotaan päättymään 30.4.2027. Hippoksen Jääurheilukeskuksen kaksi harjoitusjäää tulevat käyttöön elokuussa 2027, jonka lisäksi Hippos harjoitusjäähallin jäät ovat käytössä vuoden 2027.

Tapahtumatuotannon määrärahatason pienentäminen

Liikuntapalveluiden talousarviossa on ollut tapahtumatuotantoon määrärahavaraus, jolla on mahdollistettu onnistuneiden tapahtumien toteuttaminen. Määrärahaan saatiin vuosille 2025–2026 lisäystä yhteensä 300 000 euroa isojen urheilutapahtumien järjestämistä varten. Määrärahan jäljelle jäävä osuus (200 000 euroa) mahdollistaa suunnitelmavuodelle asetetun tapahtumatuotannon toteuttamisen sekä varmistaa tapahtumien turvallisen ja laadukkaan järjestämisen.

Liikuntapalveluiden kehittäminen (asiantuntijatoiminta ja kansainvälinen toiminta)

Liikuntapalveluiden kehittämisestä vähennetään ulkopuolisilta toimijoilta ostettavia asiantuntijapalveluita. Lisäksi liikuntapalveluiden kansainväliseen toimintaan varattuja resursseja supistetaan.

Nyrölän retkeily- tai ulkoilupolun lopettaminen/siirtäminen toiselle yksikölle

Nyrölän polun ylläpidon kustannukset (25 000 euroa) koostuvat kyläyhdistyksen hoitosopimuksesta, alueen kunnossapito- ja jätehuoltoakustannuksista sekä yksityisille maanomistajille maksettavista maanvuokrakuluista. Retkeily- tai ulkoilupolun ylläpito ei kuulu liikuntapalveluverkon ydintehtäviin. Jyväskylän kaupungin retkeily- tai ulkoilupolkujen ylläpidon päävastuu yleisesti on Jyväskylän kaupungin kaupunkirakennepalvelujen ympäristönsuojelulla, ja tarkoituksenmukaista olisi siirtää Nyrölän polku keskitetyn retkeily- tai ulkoilupolkujen ylläpidon piiriin. Vaihtoehtoisesti Nyrölän polun hoito lopetetaan kaupungin toimesta.

Avustukset ja sopimukset 2025–2027

Avustukset ja sopimukset 2025–2027

Liikuntapalvelut

(euroa)	TP	TA	TA	Muutos 2026–2027	
	2025	2026	2027	euroa	%
Liikuntatoiminnan avustukset					
Liikunta-avustukset	131 040	235 000	235 000	0	0,0 %
Yksityisten liikuntatilojen vuokratuki	94 500	94 500	94 500	0	0,0 %
Keski-Suomen urheiluakatemian avustus	48 405	35 400	35 400	0	0,0 %
Avustukset ja sopimukset yhteensä	273 945	364 900	364 900	0	0,0 %

Irtaimen käyttöomaisuuden investoinnit

Kulttuuri- ja liikuntapalvelut, irtaimen käyttöomaisuuden hankinnat

1 000 euroa	TA 2027
Kulttuuripalvelut	0,0
Jyväskylän kansalaisopisto	32,0
Käsityöopetuksen kalustohankinnat	20,0
Kuvataidekoulun ja kansalaisopiston iPadit + tarvikkeet	12,0
Kirjastot	1 085,0
Vetykäyttöinen kirjastoauto	750,0
RFID-teknoologiaan siirtyminen	335,0
Museot	63,0
Kokoelmien analysointilaitteisto	12,0
Valvontalaitteiston lisäys Käsityöläismuseolle	12,0
Käsityön museon julkisivuremontista aiheutuvat muutostyöt	20,0
Näyttelyvalaistuskaluston uusinta	12,0
Liikunta	4 750,0
Kalustohankinnat (Hipposhanke)	4 200,0
Traktori sekä jäämatti Huhtasuon liikuntapuisto	130,0
Latukone Ladun maja	150,0
Puutarhatraktori kenttien hoitoon Keljonkangas	90,0
Jäänhoitokone Viitaniemen liikuntapuisto	180,0
Jyväskylä Sinfonia	60,0
Instrumenttihankinnat	60,0
Jyväskylän kaupunginteatteri	75,0
Lavastamon konekannan uusiminen	75,0
Irtaimen käyttöomaisuuden hankinnat yhteensä	6 065,0

Urheilu- ja retkeilyalueiden investoinnit

Liikuntapalvelut

Urheilu- ja retkeilyalueet:

Investointimäärärahan kohdentaminen

1000 euroa	2027	2028	2029	2030	2031
HIPPOKSEN LIIKUNTAPUISTO					
Hippoksen liikuntapuisto	600	1 000			
HUHTASUON LIIKUNTAPUISTO					
Liikuntapuiston kehittäminen, vaihe 2	1 400				
- Hankkeelle myönnetty valtionavustus	-420				
PALOKAN LIIKUNTAPUISTO					
Palokan tekojään valaistus ja ympärivuotinen käyttö	300				
Palokan liikuntapuisto			1 500	368	
SAVULAHDEN LIIKUNTAPUISTO					
Liikuntapuiston rakentamisvaraus			600		1 000
HARJUN STADION					
Valaistuksen uusiminen	300	0			
NURMIALUEET					
Tekonurmialueiden uusinta ja peruskorjaus	600	600	600	600	600
LÄHILIIKUNTAPAIKAT					
Lohikosken lähiliikuntapaikka	400				
- Hankkeelle myönnetty valtionavustus	-168				
Vehkalammen lähiliikuntapaikka			600		
Tenniskentät (varaus, sijainti tarkentuu)				400	
LAAJAVUORI					
Huoltotie			1 000		
Lumetusjärjestelmä			702		
K64 Matti Pullin mäen uusiminen		1 500			
K100 Matti Nykäsen mäen peruskorjaus			200		3 000
Mäkikeskuksen alastulorinteet		500			
Ympärivuotisen hiihtoreitin 2. vaihe			1 200	400	
VIITANIEMEN LIIKUNTAPUISTO					
Valaistuksen uusiminen	200	0			
KOTALAMMEN LIIKUNTAPUISTO					
Valaistuksen uusiminen			150		

Tenniskentän peruskorjaus					300
ULKOILUREITIT JA VIRKISTYSALUEET					
Ulkoilureittien kehittäminen	500			180	
Ampumahiihtopaikka (sijainti tarkentuu)			200		
Kolmisoppisen alueen kehittäminen			200	400	
Tuomiojärven rannan WC- ja pukutilat					400
Palokka-Touruvuoren ulkoilualue, peruskunnostus					250
Esteetön uimaranta, Kirri	400				
Frisbeegolf-olosuhteiden kehittäminen	150				
MUUT					
Osallistuva budjetointi	100	100	100	100	100
Liikunta-alueiden hanke- ja rakentamissuunnitelmat	100	100	200	200	200
Tekniset ja toiminnalliset muutostyöt	200	48	150	0	125
Energiasäästöohjelman toteutus (ml. reittien ja kenttien led-valaisimet)	178	0	150	0	150
Yhteensä	4 840	3 848	7 552	2 648	6 125